Dosarul nr. 2p/s-614/2025
Cererea nr. 2-25134577-12-2p/s-19092025

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

06 aprilie 2026 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)
Instanţa compusă din
Preşedinte de şedinţă, Judecător Georgeta Grozav
Grefier Ana Gaţco

Cu participarea:
Petiționara – *****, b/i***** din 23 mai 2018,
R/petiţionarei – avocat Griţco Pavel, mandat ***** din 17 septembrie 2025,
R/Persoana fizice – avocat Criclivaia Mariana, mandat***** din 18 septembrie 2025,

examinînd în şedinţă de judecată publică cererea înaintată de ***** privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară - tutela, persoane interesate Pretura sectorului Rîşcani, mun. Chișinău, și persoana interesată – persoana cu dizabilitate *****,

c o n s t a t ă:

La 18 septembrie 2025, petiționara ***** a înaintat cerere de chemare în judecată privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară - tutela, persoane interesate Pretura sectorului Rîşcani, mun. Chișinău, și persoana interesată – persoana cu dizabilitate *****.

În motivarea cererii, petiționara a invocat că, ***** născută la ***** este mama petiționarei *****. ***** este pensionară, fiind inaptă de muncă și necesită îngrijire și supraveghere permanentă, are grad de *****, suferă de maladie psihică cronică „*****”, confimată prin înscrisurile medicale anexate, inclusiv prin Raportul de expertiză extrajudiciară ***** din 05 septembrie 2025. Persoana fizică, *****, ca urmare a

maladiei psihice cronice nu poate conștientiza acțiunile sale, nu este aptă de a exprima deliberat voința sa în aprobarea decizională, conform stării psihice necesită îngrijire și supraveghere permanentă, este strict necesar reprezentarea persoanei la încheierea actelor juridice atât patrimoniale cât și cele cu caracter personal, el având discernământul psihic abolit în totalitate. Astfel, la ***** se evidențiază alterarea profundă a funcțiilor psihice primordiale - gândirea, memoria, orientarea în spațiu timp și persoana proprie, deficiențe locomotorii pierderea abilităților elementare de auto deservire. Boala de care suferă este cronică şi echivalează cu noțiunea de alienație mintală și o privează de capacitatea de a înțelege caracterul și consecințele acțiunilor sale și de a conduce deliberat cu ele.

***** a declarat că ***** ***** se află în prezent la evidența medicilor din cadrul IMSP AMT Rîșcani, medic de familie *****, precum și din *****. Prin înscrisurile medicale și Raportul de expertiză extrajudiciară ***** din 05 septembrie 2025 se constată că: persoana expertizată ***** suferă de maladie psihică cronică „*****” manifestată prin regresia semnificativă a multiplelor funcții corticale superioare și anume: memoria, gândirea, orientarea, înţelegerea, analiza, sinteza, deci funcțiile intelectual-mnestice, cognitive, psihocomportamentale și emoţionale. ***** ca urmare a maladiei psihice cronice nu poate conștientiza acţiunile sale, nu este aptă de a exprima deliberat voința sa în aprobarea decizională, conform stării psihice necesită supraveghere și îngrijire permanentă, este strict necesar reprezentarea persoanei la încheierea actelor juridice atât patrimoniale, cât și cu caracter personal, el având discernământul psihic abolit în totalitate. Reieșind din starea psihică ***** nu poate participa în şedinţa de judecată la momentul actual (în prezent nu se deplasează de sine stătător, se află permanent în limitele patului). Având în vedere stadiul dezvoltării științei, este puţin probabil că starea persoanei expertizate ***** se va îmbunătăţi, maladia psihică cronică de care suferă, este o boală ireversibilă, pronosticul pe termen lung în vederea unei ameliorări semnificative sau însănătoșiri este mai mult ca rezervat.

Petiţionara a susţinut că în urma bolii suferite, a înscrisurilor medicale anexate, se observă că ***** nu poate conștientiza și dirija acțiunile sale, nu este capabilă să acționeze adecvat de sine stătător, nu se orientează în valoarea bunurilor, nu este capabilă să se îngrijească și să se deservească pe sine, are nevoie de tratamente permanente și de aceea se află permanent în îngrijirea petiționarei și sub supravegherea acesteia. Din cauza stării fizice și intelectuale ***** poate fi supusă de terți unor eventuale acțiuni contrar intereselor și drepturilor sale. În situația expusă se constată necesitatea instituirii măsurii de ocrotire judiciare sub forma de tutelă în privința lui ***** pe un termen maximal de 10 ani din motivul incurabilității bolii de care suferă și desemnarea lui ***** în calitate de tutore pentru supravegherea, îngrijirea, asistența și reprezentarea permanentă în toate actele juridice necesare. Astfel că întâmpină dificultăți în acțiunile sale întreprinse în

interesul mamei în raport cu instituțiile statale, inclusiv medicale, private, de fiecare dată urmând să demonstreze permanent rudenia și imposibilitatea persoanei fizice de a acționa.

***** a solicitat admiterea cererii, instituirea măsurii de ocrotire judiciare sub formă de tutelă în privința ***** *****, desemnarea sa în calitate de tutore, pe o perioadă de 10 ani.

La 10 octombrie 2025, Pretura sectorului Rîşcani, mun. Chișinău a depus referință la cererea înaintată de *****, solicitînd admiterea cererii înaintate (f.d. 29 - 31).

În cadrul ședinței de judecată, avocatul Criclivaia Mariana în interesele persoanei fizice ***** a depus referință, prin care a solicitat admiterea cererii privind instituirea tutelei și desemnarea tutorului pe ***** sa ***** (f.d. 20).

Audiind participanții la proces, examinând probele administrate pentru dovedirea celor invocate și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează spața, instanța de judecată consideră necesar de a admite acțiunea înaintată de **, reieșind din următoarele considerente.***

Conform art. 239 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Conform art. 240 alin. (1) CPC, la deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Din materialele cauzei se constată că, ***** este născut la *****, fapt confirmat prin adeverinţa de naştere ***** (f.d. 11). Iar, ***** este ***** persoanei ***** (f.d. 9, 12).

Conform certificatului de încadrare în grad de dizabilitate ***** din 08 august 2025, se atestă că, ***** este încadrat în grad de *****, cauza dizabilității fiind *****. Gradul de dizabilitate a fost stabilit pentru perioada de la 23 iulie 2025 fără termen (f.d. 18).

Potrivit raportului ***** din 05 septembrie 2025, s-a concluzionat că ***** suferă de maladie psihică cronică „***** *****”, care deteriorează profund multiple funcţiile corticale superioare, şi anume memoria, gîndirea, orientarea, înţelegerea, analiza, sinteza, deci funcţiile intelectual-mnestice, cognitive, psihicomportamentale şi emoţionale. ***** ca urmare a maladiei psihice, cronice nu poate conştientiza acţiunile sale, nu este aptă de a exprima deliberat voinţa sa în aprobarea decizională, conform stării psihice necesită supraveghere şi îngrijire permanentă, este strict necesar reprezentarea persoanei la încheierea actelor juridice atît patrimoniale, cît şi cu caracter personal, ea avînd

discernământul psihic abolit în totalitate. Reieşind din starea psihică ***** nu poate participa în şedinţa de judecată la momentul actual (în prezent se deplasează de sinestătător, se află permanent în limitele patului). Avînd în vedere stadiul dezvoltării ştiinţei, este puţin probabil că starea lui ***** se va îmbunătăţi, maladie psihică cronică de care suferă sus – numita este o boală ireversibilă, pronosticul pe termen lung în vederea unei ameliorări semnificative sau însănătoşirii este mai mult ca rezervat (f.d. 13-14).

La fel, conform trimitere-extras de la medicul de familie se confirmă că ***** este încadrat în grad de ***** (f.d. 16 - 17).

Prin răspunsul nr. 2360 din 09 octombrie 2025, Direcția Asistență Socială sect. Rîşcani, mun. Chișinău a confirmat că ***** este persoană încadrată în grad sever de dizabilitate şi necesită îngrijire, însoţire şi supraveghere permanentă din partea unei terţe persoane. Este în evidenţa DAS Rîşcani, la moment beneficiază de compensaţie pentru serviciile de transport (f.d. 32).

Conform art. 32 alin. (1) Cod Civil în condiţiile prezentului cod, în privința persoanei fizice care, în urma unei boli mintale ori a unei deficienţe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conştientiza acţiunile sale ori exprima voinţa poate fi instituită, prin hotărîre judecătorească, măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei, a ocrotirii provizorii sau a tutelei.

Potrivit art. 65 Cod Civil, (1) Persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobîndit capacitate deplină de exerciţiu pe altă cale legală şi care, în urma unei boli mintale ori a unei deficienţe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conştientiza acţiunile sale ori exprima voinţa poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcţie de starea sau situaţia sa.

(2) Dacă nu s-a dispus altfel, măsura de ocrotire are ca scop ocrotirea atît a persoanei, cît şi a intereselor patrimoniale ale acesteia. Măsura de ocrotire poate fi limitată la unul din aceste două domenii.

(3) Măsurile de ocrotire pot fi contractuale (contractul de asistenţă, mandatul de ocrotire în viitor) și judiciare (ocrotirea provizorie, curatela, tutela).

(4) Toate măsurile de ocrotire se instituie şi se exercită în condiţiile respectării drepturilor și libertăţilor fundamentale şi a demnităţii persoanei. Măsurile de ocrotire urmăresc interesul şi bunăstarea persoanei în privința căreia se instituie şi favorizează, pe cît este posibil, autonomia acesteia.

(5) Viaţa sexuală constituie o componentă a vieţii private şi a libertăţii individuale, iar orice restricţie a acesteia trebuie să fie legitimă, adecvată şi proporţională scopului urmărit.

(6) La luarea oricărei decizii care vizează persoana în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire (persoana ocrotită) sau interesele patrimoniale ale acesteia, instanţa de judecată, autoritatea tutelară și persoana însărcinată cu ocrotirea (asistentul, mandatarul împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor, ocrotitorul provizoriu, curatorul, tutorele, membrii consiliului de familie) vor acorda prioritate dorinţelor şi sentimentelor persoanei ocrotite, exprimate de sine stătător sau, la solicitarea acesteia, cu ajutorul persoanei de încredere. Dorințele și sentimentele persoanei ocrotite vor avea prioritate, chiar dacă sînt susceptibile de a expune persoana ocrotită unui anumit risc, cu excepţia cazului în care ea se expune unui risc grav ce nu poate fi diminuat prin întreprinderea anumitor măsuri suplimentare.

(7) Persoana de încredere este orice persoană aleasă liber de către persoana ocrotită pentru a fi asistată în comunicare. În absenţa unei alegeri, persoana de încredere, solicitată de persoana ocrotită, va fi desemnată de către centrul comunitar de sănătate mintală.

Art. 102 Cod civil stipulează că (1) În privința persoanei care, fără a fi lipsită complet de discernămînt, are nevoie, în temeiul dispoziţiilor art. 65 alin. (1), să fie asistată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei.

(2) Curatela se instituie doar dacă prin ocrotirea provizorie nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei.

(3) În privința persoanei care, în temeiul dispoziţiilor art. 65 alin. (1), trebuie să fie reprezentată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei.

Instanța de judecată conchide că, petiționara la depunerea cererii privind instituirea tutelei în privința ***** ***** a anexat certificatul de încadrare în grad de dizabilitate ***** eliberat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale la 08 august 2025, prin care s-a stabilit că, ***** este încadrat în grad de *****, începând cu 23 iulie 2025 - fără termen, fiind stabilit un Program individual de reabilitate și incluziune socială.

La fel, Direcția Asistență Socială sect. Rîşcani, mun. Chișinău a confirmat că ***** este înregistrat în evidența asistentului social comunitar ca persoană încadrată în grad de *****, fapt ce impune necesitatea acordării unui sprijin complex și continuu din partea familiei și comunității.

Potrivit art. 103 Cod Civil (1) Instanţa de judecată stabileşte termenul pentru care se instituie măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei sau tutelei, care poate fi de maximum 5 ani. (2) Prin derogare de la alin. (1), în cazul instituirii tutelei, instanța de judecată, în baza raportului de expertiză psihiatrică care confirmă că, avînd în vedere

stadiul dezvoltării științei, nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăți, poate stabili, prin hotărîre motivată, un termen de pînă la 10 ani.

Prin urmare, instanța consideră întemeiată solicitarea petiționarei privind instituirea tutelei în privința ***** *****, or, din actele prezentate la dosar cît și în ședința de judecată cu prezența fizică a persoanei *****, s-a stabilit cu certitudine că persoana fizică ***** ca urmare a gradului de ***** care îl are, nu este capabilă să-şi exprime liber voinţa şi să-şi administreze bunurile, necesitând supraveghere şi sprijin permanent din partea unei persoane responsabile, cu capacitatea deplină de exercițiu.

Mai mult ca atât în ședința de judecată, fiind prezentă persoana fizică *****, şedinţă petrecută şi la domiciliul persoanei fizice, s-a constatat că acesta se află mai mult în apartament, vorbeşte puţin, reacționează la numele său.

Astfel că, petiționara este ***** persoanei fizice, adică una dintre cele mai apropiate rude și este persoana care are grijă permanentă de aceasta, care acordă ajutorul, asistența, monitorizarea și supravegherea atât emoțională, fizică și financiară, din ce motiv se constată că petiționara este cea mai bună opțiune pentru a fi desemnată în calitate de tutore pentru persoana ce necesită ocrotire.

Conform art. 121 CPC, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar art. 122 prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

Potrivit art. 130 alin. (1) CPC, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Instanța de judecată reiterează că Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat că este necesar un control strict asupra măsurilor cu un impact negativ asupra autonomiei individuale a unei persoane și că luarea în considerare a măsurilor alternative la lipsirea de capacitate juridică este un factor de care se ține cont atunci când se analizează proporționalitatea unor astfel de măsuri.

De asemenea, Curtea Europeană a reținut că limitarea capacității juridice trebuie să fie aplicată de către autoritățile naționale doar într-o ultimă instanță, atunci când au considerat, după o evaluare atentă, că orice alte măsuri alternative mai puțin restrictive nu au fost eficiente.

În contextul celor menționate, Curtea a subliniat că instituția tutelei în sine nu este neconstituțională, însă pentru a fi conformă prevederilor Constituției, urmează a fi interpretată în sensul în care declararea incapacității de exercițiu vizează doar persoanele cărora le lipsește în totalitate discernământul în privința cărora aplicarea altor măsuri de protecție mai puțin restrictive se dovedește a fi ineficientă. De asemenea, Curtea a constatat că instituția tutelei potrivit actualelor reglementări, privează persoana în totalitate de dreptul de a întreprinde în nume propriu orice acțiune minoră care ar viza-o, inclusiv de dreptul de a se adresa în instanța de judecată.

Potrivit Convenţiei ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi, statele trebuie să asigure un acces efectiv la actul de justiţie pentru persoanele cu dizabilităţi, în condiţii de egalitate cu ceilalţi, inclusiv prin asigurarea de ajustări de ordin procedural şi adecvate vârstei, pentru a le facilita un rol activ ca participanţi direcţi şi indirecţi, inclusiv ca martori, în toate procedurile legale, inclusiv etapele de investigaţie şi alte etape preliminare.

Prin urmare, instanța de judecată constată, că pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei fizice *****, este necesară instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară și desemnarea unui tutore. Având în vedere că ***** este ***** lui *****, care are dorința și posibilitatea de a avea grijă de ea, instanța de judecată consideră oportun de a-o desemna pe ***** în calitate de tutore al persoanei fizice *****, pe un termen de 10 ani.

Potrivit art. 308^{11} alin. (2) din Codul de procedură civilă, la instituirea măsurii de ocrotire judiciare, instanţa de judecată, obligatoriu, se pronunţă cu privire la privarea dreptului la vot stabilit de Codul electoral. Persoana este privată de dreptul la vot dacă nu întruneşte unul sau mai multe din următoarele criterii: a) persoana înţelege informaţiile relevante pentru decizia pe care trebuie să o ia; b) persoana apreciază implicaţiile acestor informaţii pentru propria ei situaţie; c) persoana are capacitatea de a compara opţiunile disponibile; d) persoana poate alege opţiunea dorită.

De asemenea, având în vedere că ***** este încadrată în grad de *****, nu conștientizează faptele sale și nu are capacitate de compara opţiunile disponibile, inclusiv de a alege opţiunea dorită, instanța de judecată consideră necesar de a o priva pe ***** de dreptul la vot.

În conformitate cu art. 26, 94, 236-241, 357 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată

H O T Ă R Ă Ş T E:

Se admite cererea înaintată de ***** privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară - tutela, persoane interesate Pretura sectorului Rîşcani, mun. Chișinău, și persoana interesată – persoana cu dizabilitate *****.

Se instituie tutela asupra persoanei *****, c/p *****, născută la *****, pe un termen de 10 ani (zece ani), cu privarea dreptului la vot.

Se desemnează în calitate de *Tutore* asupra persoanei *****, c/p *****, născută la *****, – ***** *****, c/p *****, născută la *****, cu domiciliul în mun. Chişinău, *****.

Hotărîrea cu drept de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Preşedintele şedinţei,
judecător Georgeta Grozav